

สรุป

การเรียนรู้ประสบการณ์

การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/58 - 1/60

ณ โครงการร้อยใจรักษ์ บ้านห้วยसान

ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

เทศบาลตำบลท่าข้าวเปลือก

อ.แม่จัน จ.เชียงราย

ระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม ถึง 1 มิถุนายน 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์ หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/58

วันที่ 31 พฤษภาคม – 1 มิถุนายน 2562

จาก ทต.ท่าข้าวเปลือก อ.แม่จัน จ.เชียงราย ผู้เข้าร่วมทั้งหมด 60 คน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ โดยเริ่มจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยส้าน และ หมู่บ้านช้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้นำแนวทางการพัฒนาทางเลือก ใช้สร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมีนโยบายที่สำคัญ คือการขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา รวมทั้งสิ้น 19 อำเภอ โดยมีมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการในการจัดฝึกอบรม

ทั้งนี้สิ่งที่คาดหวังในการอบรมนี้ คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางพระราชดำริหลักการทำงาน และศาสตร์พระราช “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือก ในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ
คือ 1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งใน
เรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและ
ทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่
กับชุมชนได้ 2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ
คือ ขั้นอยู่รอด นั่นคือ สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน
และไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคง
สามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงิน และ
พึ่งพาตนเองได้ 3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่
ครอบคลุมทุกมิติ โดย โครงการร้อยใจรักษ์ได้มีการสำรวจ
ข้อมูลจริงพร้อมทั้งการคืนข้อมูลให้ชาวบ้านรู้ปัญหาของ
ตนเอง และ 4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร
โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผล
ผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่
เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่

1

การเรียนรู้ระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้
อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่
แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้
กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม
และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานบูรณาการ
ร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ
ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การสร้างอ่างขอยซีเมนต์มีอัตราส่วนการผสม
ปูนซีเมนต์ต่อดินเท่าไร

ตอบ : อัตราส่วนคือ 1 : 6 คือ ปูน 1 กระสอบ ต่อ
ดิน 60 บุงกี

ถาม : บ่อนี้ ลึกประมาณเท่าไร

ตอบ : ความลึกที่ 2.5 เมตร

ถาม : อ่างพวงซอยซีเมนต์มีอายุการใช้งานนานหรือไม่

ตอบ : อายุการใช้งานอยู่ที่ประมาณ 25-30 ปี

ถาม : น้ำจากแหล่งต้นน้ำ 14 กิโลเมตร ใช้สำหรับที่หมู่บ้าน

ตอบ : ใช้เพียงหมู่บ้านห้วยसान หมู่บ้านเดียวเท่านั้น

ถาม : ท่อต่อน้ำจากต้นน้ำมายังหมู่บ้าน ขนาดกี่นิ้ว

ตอบ : ท่อที่ต่อจากต้นน้ำ ใช้ขนาด 5 นิ้ว จากนั้นทอดให้ขนาดเล็กลงเหลือ 4 นิ้ว และท่อต่อเข้าหมู่บ้านเล็กลงเหลือ 3 นิ้ว

ฐานการเรียนรู้ที่

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาว

2

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิต และการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

ฐานการเรียนรู้ที่

3

ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยาให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตร

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การปลูกข้าวในพื้นที่นี้ปลูกโดยวิธีใด

ตอบ : ใช้วิธี การหว่าน และการดำ แต่ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการดำมากกว่า

ถาม : มีพื้นที่ว่างอยากปลูกไม้ผล แต่ไม่มีเวลาในการดูแล แนะนำให้ปลูกไม้ผลชนิดใดชนิดใด

ตอบ : แนะนำให้ปลูกเสาวรส เพราะเป็นพืชที่โตไวและโตได้เอง แต่ควรหมั่นรดน้ำและให้ปุ๋ยร่วมด้วย ประมาณอาทิตย์ละ 2-3 วัน

ถาม : การเพาะกล้าข้าวใช้ระยะเวลากี่วันจึงจะนำมาใช้ต้นกล้าได้

ตอบ : ประมาณ 45 วัน

ถาม : ในแปลงนา ที่มีอัตราผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นนี้เป็นข้าวสายพันธุ์ใด

ตอบ : สายพันธุ์ กข 21 หรือ พันธุ์อีโต

ถาม : ข้าวสายพันธุ์นี้ มีแหล่งกำเนิดมาจากที่ใด
ตอบ : แหล่งกำเนิดจากจังหวัดลำปาง ซึ่งบางพื้นที่จะเรียกข้าวสายพันธุ์นี้ว่า ข้าวลำปาง

ฐานการเรียนรู้ที่

การทำปศุสัตว์

4

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ต้นกล้าพันธุ์ห่านเนเปียร์หวาน หาซื้อได้จากแหล่งใด และราคาเท่าไร
ตอบ : สามารถสั่งซื้อได้ทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งราคาปัจจุบันอยู่ที่ท่อนละ 1 บาท

ถาม : การขยายพันธุ์ห่านเนเปียร์ พื้นที่ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

ตอบ : ควรปลูกในพื้นที่ไม่มีน้ำขัง หรือ ชื้นแฉะจนเกินไป เพราะจะทำให้เกิดรากเน่าและกล้าพันธุ์เสียหาย

ถาม : ไก่ดำพันธุ์ภูพานราคาเท่าไร

ตอบ : ราคา กิโลกรัมละ 200 บาท

ถาม : ไก่ดำพันธุ์ภูพานมีการฟักไข่ไหม

ตอบ : ไก่ดำภูพานไม่ฟักไข่เอง มีข้อเสนอแนะให้เลี้ยงควบคู่กับไก่พื้นเมือง เพื่อให้ไก่พันธุ์พื้นเมืองช่วยในการฟักไข่

ถาม : มีสูตรอาหารลดต้นทุน สำหรับโค - กระบือ หรือไม่

ตอบ : มีสูตรอาหารหมัก สำหรับโค - กระบือ คือ กากน้ำตาล 20 ลิตร ห่านเนเปียร์หวาน (สับละเอียด) 100 กิโลกรัม และ เกลือ 1 กิโลกรัม หมักทิ้งไว้ 45 วัน สูตรอาหารนี้สามารถเก็บรักษาได้ประมาณ 1 เดือน

ถาม : ประสบปัญหาในการจัดตั้งกองทุนปศุสัตว์หรือไม่

ตอบ : ส่วนใหญ่จะพบปัญหาในส่วนของกองทุนพันธุ์สัตว์ ซึ่งเกิดจากสัตว์ที่ชาวบ้านได้รับจากโครงการมาเกิดการตาย การแก้ปัญหา คือ ชาวบ้านต้องนำซากสัตว์มาให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบก่อนในเบื้องต้น หากสัตว์ตายด้วยสาเหตุโรคระบาด ทางปศุสัตว์จะหาวิธีการป้องกันการแพร่ระบาดในพื้นที่ร่วมด้วย

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ ผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้องได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย์ : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านบ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตมั่วเร้า เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสา

สมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดี วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุญ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับมาเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : ขบวนการที่นำยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทย ในกรณีของบ้านห้วยสำน เป็นอย่างไรบ้าง

ตอบ : เป็นการโทรสั่งจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้การส่งไปที่ปลายทาง เมื่อมีการส่งสินค้าสำเร็จถึงจะได้รับเงิน

ถาม : ในกรณีที่ผู้หญิงไม่ได้รับสิทธิ เป็นกรณีเฉพาะชนเผ่าของบ้านห้วยสำน หรือทุกคนเผ่าในพื้นที่บริเวณโครงการฯ แล้วในปัจจุบันนี้ได้รับสิทธิเต็มที่หรือยัง

ตอบ : เป็นเฉพาะในชนเผ่าลีซอของบ้านห้วยสำน ในอดีตที่ผ่านมาจากผู้หญิงที่ไม่เคยได้รับสิทธิ ทุกวันนี้หลังจากที่โครงการเข้ามา ผู้หญิงในหมู่บ้านต่างมีสิทธิ มีโอกาสได้ทำงานในตลาดชุมชน สิทธิที่จะออกความคิดเห็นก็มีเท่าเทียมเสมอกันกับผู้ชายในชุมชน

ถาม : ความรู้สึกของคุณส่องแสง เมื่อตอนตัดยาเสพติด ในช่วงแรก มีอาการลงแดงหรือไม่

ตอบ : มี แต่ก็อดทน อดกลั้นเพื่อให้หลุดพ้นจากการติดยา ในระยะ 4 วันแรกของการตัดยา จะมีอาการเจ็บปวดทรมานที่สุด

ถาม : อะไรที่เป็นจุดทำให้คุณส่องแสงคิดจะเลิกยาเสพติด

ตอบ : เป็นคนที่ติดยามาตั้งแต่เด็กแล้ว ชุมชนก็ไม่ยอมรับ ไปที่ไหนก็ไม่มีใครยอมรับ เพราะเป็นคนที่ติดยาเสพติด เสียหาย มานานแล้วจนถึงจุดที่ได้รับโอกาสให้เลิกยาฯ จึงตัดสินใจด้วยตนเอง

ถาม : อยากทราบว่าถ้าหากจะเลิกยาเสพติด ควรจะต้องเริ่มต้นอย่างไรเป็นอันดับแรก

ตอบ : (คุณรัชณี) โอกาสเป็นสิ่งที่สำคัญ อันดับแรกต้องเริ่มจากการให้โอกาสผู้ค้าผู้เสพก่อน และผู้นำคือกลไกสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะต้องเข้าไปหาผู้ค้าผู้เสพ ผู้นำควรต้องเข้าไปหาและถามถึงปัญหาว่าทำไมยังต้องค้าต้องเสพอยู่ ควรทำให้ไว้ใจ

(คุณสมบุญ) ครอบครัวเป็นแรงบันดาลใจ และกำลังใจที่สำคัญที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการปราบปรามควรปราบปรามอย่างจริงจัง

การแลกเปลี่ยนภาค ราชการกับการดำเนิน การโครงการร้อยใจรักซ์

นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามใต้และ นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักซ์ และได้บรรยายถึงความ เป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหา กลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คน ในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจาก โครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็น จำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามาร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชาคมเพื่อหา ความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วม มากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการ ร้อยใจรักซ์ทั้งหมด

ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการ พัฒนาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษา พื้นที่ สสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวม ข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการ

ค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงาน เข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการ แก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหา สัญชาติ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครอง ท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำ กฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรมการแลกเปลี่ยนภาค ราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายไมตรี ดวงใจ (ปลัดอำเภอแม่เมาะ) สอบถามถึง สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ของ ทต.ท่าข้าวเปลือก เป็น อย่างไร

ตอบ : ทต.ท่าข้าวเปลือก มีทั้งหมด 14 หมู่บ้าน ปัญหา เรื่องยาเสพติดในพื้นที่อยู่ในระดับที่ไม่ค่อยร้ายแรง เนื่องจากในพื้นที่มีแต่ผู้เสพยา ไม่มีผู้ค้า ส่วนใหญ่ผู้เสพยา จะไปซื้อข้างนอกเขต ทต.ท่าข้าวเปลือก เข้ามาเสพยา การ ป้องกันปราบปรามในพื้นที่นั้น ผู้นำท้องถิ่นที่ท้องถิ่น ดำรง ทหาร และหน่วยงานต่างๆ เอาจริงเอาจังกับเรื่อง ยาเสพติดมาก มีการตั้งด่านตรวจปัสสาวะเป็นระยะ แต่ ในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมาจะมีการจับยาเสพติดเป็นจำนวน เยอะเหมือนกัน แต่ที่จับได้นั้นมาจากการลำเลียงผ่าน เส้นทางมาทาง ทต.ท่าข้าวเปลือก แต่ไม่เคยมีจับคนใน ทต.ท่าข้าวเปลือก ในข้อหาผู้ค้า

การสรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนา เริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการ ค้นข้อมูล เพื่อให้เกิดการระเบิดจากข้างในให้ตระหนักถึง ปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องที่ท้องถิ่น หน่วยงานราชการที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรง ด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้ เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะ นำไปสู่การบริหารจัดการดูแลไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มานี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อ มาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการ แก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหาในชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมึงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วนงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็ไม่สามารถพัฒนาได้

เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรม

1. การเลี้ยงไก่ดำพันธุ์ภูพาน เป็ดไข่มุกพันธุ์กากิแคมเบล เป็ดเทศพันธุ์เป็ดเทศบาบารี เป็ดเนื้อพันธุ์อีเหลียง และ หมูดำพันธุ์คอยตุง
2. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ กองทุนยา/วัคซีน กองทุนอาหารสัตว์ และกองทุนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจน
3. การจัดตั้งทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่ เพื่อลดอัตราการตาย
4. ส่งเสริมการใช้วัสดุธรรมชาติเลี้ยงสัตว์ทดแทนอาหารสำเร็จรูป
5. การเลี้ยงสัตว์ โดยใช้สูตรอาหารลดต้นทุน เพื่อลดค่าใช้จ่ายการเลี้ยงปศุสัตว์
6. การเพาะพันธุ์หญ้าเนเปียร์หวานพันธุ์อิสราเอล เพื่อนำมาใช้เป็นอาหารสัตว์
7. อ่างพวงสันเขามี 2 ประเภท คือ อ่างพวงพลาสติก และ อ่างพวงขอยซีเมนต์
8. การใช้ระบบการไหลของน้ำจากที่สูง ลงสู่ที่ต่ำ
9. ความจุของอ่างพวงสันเขาอยู่ที่ 430 ลูกบาศก์เมตร
10. ใช้ในพื้นที่การเกษตรได้ 12-20 ไร่
11. การบริหารจัดการพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
12. การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน เพื่อต่อรองราคามูลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม
13. การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร โดยการขอมาตรฐานการรับรองคุณภาพ GAP
14. การปลูกพืชปรับภูมิทัศน์ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวและความสวยงามของพื้นที่

15. การปลูกพืชผสมผสาน ใน 3 ระยะ คือ พืชล้มลุก (ระยะสั้น) ไม้ขนาดกลาง (ระยะกลาง) และ ปลูกไม้ยืนต้น (ระยะยาว)
16. แนวคิดการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน
17. วิธีการคัดเลือกพันธุ์ข้าวดั้งเดิม
18. การบริหารจัดการพื้นที่ โดยการปลูกผักสวนครัวควบคู่กับการทำปศุสัตว์ และการประมงในพื้นที่
19. การรักษาคุณภาพของสายพันธุ์ข้าวดั้งเดิม และวิธีการเก็บ/ดูแลรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าว
20. การนำปุ๋ยหมักชีวภาพมาใช้ในแปลงนา เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การนำหญ้าเนเปียร์หวานพันธุ์อิสราเอลไปขยายพันธุ์ เพื่อการเลี้ยงโคขุนในพื้นที่
2. การนำสูตรอาหารลดต้นทุนไปปรับใช้ เพื่อลดกลิ่นมูล และลดต้นทุนการเลี้ยงปศุสัตว์
3. การนำวิธีการบริหารจัดการน้ำในชุมชนมาปรับใช้ เพื่อบริหารจัดการเป็นกองทุนค่าวัสดุอุปกรณ์ซ่อมแซม
4. การนำอ่างพวงสันเขาไปใช้ในการเกษตร และการเลี้ยงปลา
5. การส่งเสริมให้คนในชุมชนเลี้ยงหมูดำดอยตุง เพื่อเป็นการกระจายรายได้ในชุมชน
6. การสำมะโนครัวเรือนในชุมชน เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือนของคนในชุมชน

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/58 ทต.ท่าข้าวเปลือก อ.แม่จัน จ.เชียงราย

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	96.43	3.57	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	89.29	10.71	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	89.29	10.71	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	92.86	7.14	-	-
วิทยากรมีความรู้	94.64	5.36	-	-
สถานที่อบรม	91.07	8.93	-	-
สถานที่พัก	91.07	8.93	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	96.43	3.57	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 56 คน จาก 60 คน

เทศบาลตำบลสายน้ำคำ
อ.แม่จัน จ.เชียงราย
ระหว่างวันที่ 3 - 4 มิถุนายน 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 59

วันที่ 3 - 4 มิถุนายน 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 61 คน

จาก ทต.สายน้ำคำ อ.แม่จัน จ.เชียงราย

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

กล่าวต้อนรับคณะผู้เข้าร่วมอบรมฯ จากเทศบาลตำบล
สายน้ำคำ อำเภอแม่จัน จ.เชียงราย ดังนี้

1. ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ เป็นโครงการ
ตามพระดำริของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา
นเรนทิราเทพยวดี โดยให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระราชูปถัมภ์
เข้ามาดำเนินการโดยใช้การพัฒนาทางเลือก ด้วยศาสตร์
พระราชา และ ตำราแม่ฟ้าหลวง ด้วยการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่และให้โอกาส
คนในการ ลด ละ เลิก ยาเสพติด อย่างยั่งยืน

2. กระบวนการในการพัฒนาด้วยการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนให้เกิดผลอย่างยั่งยืนและเกิดเป็นรูปธรรมต้องเน้นย้ำ
คือ การทำประชาคมกับชาวบ้านให้เห็นด้วยร้อยละ 80 ของ
ประชากรที่มีทั้งหมด หากชาวบ้านไม่เห็นด้วยหรือไม่ร่วมด้วย
เกิดความล้มเหลวตั้งแต่ยังไม่ได้เริ่ม

3. การขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมีพลอากาศ
เอกประจัน จันตอง รองนายกัรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงยุติธรรม มาตรวจเยี่ยมโครงการฯ และกล่าวว่าปัญหา
ยาเสพติดเป็นปัญหาระดับประเทศ ไม่ใช่เพียงที่บ้านห้วยसान

ยาเสพติดหลักที่เข้าสู่ประเทศผ่านทางชายแดนภาคเหนือ
86% จึงขอให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ขยายผลโครงการ
ร้อยใจรักษ์ไปใน พื้นที่ชายแดน 4 จังหวัด 19 อำเภอ 119
อปท. และให้มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการ
ฝึกอบรมให้ความรู้แนวทางพระราชดำริ “การเข้าใจ
เข้าถึง พัฒนา”

4. สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วม
แลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำประสบการณ์การ
เรียนรู้แนวทางพระราชดำริหลักการทำงาน และศาสตร์
พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของ
ตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
และแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการ
ดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ
คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดู
ทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและ
ทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่
กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ
ขั้นอยู่รอด ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึง
โครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มี
รายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การ
มีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่
ครอบคลุมทุกมิติ ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ
ปลายน้ำ โครงการ ร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริง
ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้
สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของ
ชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดย
ดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิต
ของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้
อ่างพวงซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่
แปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้
กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม
และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานบูรณาการ
ร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่
โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ท่อที่ส่งน้ำมา 14 กิโลเมตรนี้ เป็นระบบท่อลอย
หรือ ผึง

ตอบ : เป็นระบบผึง

ถาม : จะทำอย่างไร หากมีปัญหาท่อตันระหว่างทาง
ขนส่งน้ำ

ตอบ : จะต้องทำการปิดวาล์วต้นน้ำ และทำการซ่อม
ระบบท่อ โดยกลุ่มคณะกรรมการดูแลน้ำของ
หมู่บ้าน

ถาม : พบปัญหาแรงดันท่อบ้างหรือไม่ และมีระบบการ
จ่ายน้ำอย่างไร

ตอบ : การลำเลียงน้ำ จะเป็นการระบบการลดท่อตาม
แรงดันน้ำ เพื่อการกระจายน้ำในหมู่บ้าน จะไม่พบ
ปัญหาท่อตันระหว่างการขนส่ง ซึ่งระบบการจ่ายน้ำ
จะกระจายให้กับชาวบ้านในพื้นที่อย่างทั่วถึงโดย
การติดตั้งวาล์วการแจกจ่ายน้ำ

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน
ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้าย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่
ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่
เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็น
การจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้
สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอด
ไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้
เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อ
ผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : มะม่วง หนอนเงาะลำต้น มีวิธีการจัดการ
อย่างไร

ตอบ : ควรจัดการเริ่มจากระบบแปลง ตัดทางหญ้าให้
โล่งเตียน สำหรับวิธีการแก้ปัญหาคือ ต้นเล็กต้อง
ตัดทำลายทิ้ง และต้นใหญ่ต้องทำการกำจัด โดย
การใช้สเปรย์ฉีดยูงกำจัด แล้วอุดรูด้วยดินน้ำมัน

ถาม : ต้นมะม่วงที่ทำการเสียบเปลี่ยนยอดเป็นต้น
พันธุ์อะไร

ตอบ : เป็นพันธุ์ตลับนาคร เพราะต้นมีความแข็งแรง
และรากหากินเก่ง

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 1,000-กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1ไร่ 1 แสน(เป้าหมาย คือ อยากรู้ให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการห่มดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยคอก)

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ญาติใช้วิธีกำจัดอย่างไร หากไม่ใช่สารเคมี

ตอบ : ใช้แรงงานคนถอน

ถาม : ในการปลูกผัก เราควรใช้ปุ๋ย PR ในช่วงไหน
ในการใส่ปุ๋ยผัก

ตอบ : ใช้ตอนที่พรวนดิน

ถาม : วิธีการปลูก เป็นการปลูกแบบใด

ตอบ : ใช้วิธีการหว่าน

ถาม : ข้าวพันธุ์อะไร

ตอบ : พันธุ์ กข 21 หรือ ข้าวพันธุ์อีโต

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ข้าวปลอดภัย หมายถึงอะไร

ตอบ : หมายถึงข้าวปลอดสารเคมี โดยในแปลงนาจะใช้สารชีวภัณฑ์และปุ๋ยหมักชีวภาพ ทดแทนปุ๋ยเคมีในแปลงนา

ถาม : ข้าวในแปลงนาในพื้นที่นี้ เป็นข้าวนาปี หรือ นาปรัง

ตอบ : ในปีนี้ จะทำการปรับเปลี่ยนการปลูก เป็น 2 รอบ คือ นาปี สลับกับ นาปรัง

ถาม : โรงสีนี้ เป็นของชุมชน หรือ ของโครงการ

ตอบ : เป็นของชุมชน การใช้บริการจะเป็นคนในชุมชนด้วยกันเอง เงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน และส่วนหนึ่งคือการช่วยในการเพิ่มรายได้จากการขายแลกเปลี่ยนร่วมด้วย

ถาม : สูตรปุ๋ยหมักชีวภาพ มีอะไรบ้าง

ตอบ : สูตรปุ๋ยหมักชีวภาพแบบแห้ง มีส่วนผสมคือ ขี้วัว 200 กิโลกรัม กรดอะมิโน 1.5 กิโลกรัม ซุปเปอร์ฟอสฟอรัส 10 กิโลกรัม ยูเรีย สูตร 16-0-0 2 กิโลกรัม ปุ๋ยสูตร 15-15-2 2 กิโลกรัม

วิธีทำ นำส่วนผสมทั้ง 4 อย่าง (ยกเว้นขี้วัว) ละลายในน้ำ 20 ลิตร แล้วบรรจุลงในบัวรดน้ำ นำไปรดลงในขี้วัวในความชื้นแบบหมาด จากนั้นคลุกให้เข้ากัน แล้วจึงบรรจุใส่ถุงพลาสติกแบบทึบไม่มีรู ปริมาณ 10 กิโลกรัม ห้ามให้อากาศเข้า จากนั้นจึงมัดจุกถุงให้ห่างจากตัวปุ๋ยที่บรรจุลงไป ประมาณ 2 คืบ แล้วนำบรรจุใส่ถุงกระสอบ เก็บไว้ในที่ร่ม หมักไว้ 1 อาทิตย์ จึงจะนำมาใช้งานได้

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : อาหารเลี้ยงไก่ โดยใช้หญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล จะต้องใช้หัวอาหารผสมด้วยหรือไม่

ตอบ : ใช้ผสมกับหญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล หากใช้เพียงแต่หัวอาหารต้นทุนจะสูง ที่เราใช้หญ้าเนเปียร์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหารลง

ถาม : ปัญหาการเลี้ยงหมู มีหรือไม่

ตอบ : มีเรื่องกลิ่นมูลหมู แต่โครงการฯ ใช้สูตรอาหารกล้วยหมักเพื่อเป็นการลดปัญหาเรื่องกลิ่นมูลลงได้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การทำวัคซีน ต้องมีความรู้มาก่อนหรือไม่

ตอบ : ทางทีมปุ๋ยสัตว์ ได้ทำการอบรม ก่อนการขยายผล ให้ความรู้ชาวบ้าน ถึงการทำวัคซีนอหิวาตกโรค ฝีดาษ นิวคาสเซิล สำหรับสัตว์ปีก และได้ทำตารางการบันทึกผล เพื่อการติดตามผลสุขภาพของสัตว์ร่วมด้วย

ถาม : ในสัตว์ปีก สามารถทำวัคซีนหลายโรคพร้อมกันได้หรือไม่

ตอบ : ต้องทำวัคซีนทีละชนิด และเหมาะสมช่วงอายุของสัตว์ ซึ่งวัคซีนแต่ละชนิด จะมีระยะเวลาในการออกฤทธิ์นาน 2-3 เดือน ถึงจะสามารถฉีดวัคซีนป้องกันโรคชนิดต่อไปได้

ถาม : กรณีสัตว์ตายหลังจากได้รับจากโครงการ ทางโครงการจะมีมาตรการการจัดการอย่างไรบ้าง

ตอบ : ในกรณีสัตว์ตาย เนื่องจากสัตว์ป่วย ต้องนำซากสัตว์มาทุกครั้ง แล้วทางโครงการจะนำตัวใหม่มาเปลี่ยนให้ ด้วยส่วนหนึ่งเพื่อการป้องกัน และการกำจัดโรคระบาดในพื้นที่ และหากสัตว์ตายด้วยเหตุนำไปใช้กินในครัวเรือน ทางโครงการต้องทำการปรับตามข้อกำหนดที่แจ้งไว้

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้กรรยาหมู่บ้านบ้านยะผ่า สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิต รุมเร้า เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : ยาเสพติดที่คุณส่งแสง ไปรับมาจากประเทศเพื่อนบ้าน มีราคาเม็ดละเท่าไร แล้วนำมาขายในหมู่บ้านราคาเม็ดละเท่าไร

ตอบ : ซื้อจากประเทศเพื่อนบ้านราคาเม็ดละ 15 บาท แต่นำมาจำหน่ายในหมู่บ้านราคาเม็ดละ 55 บาท

ถาม : ท่านมีวิธีการเลิกยาอย่างไร ไม่ให้กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

ตอบ : **นายสมบุรณ์ :** การเลิกยาเสพติดเป็นสิ่งที่เลิกลายและทรมานมาก การที่จะเลิกยาเสพติดได้ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรต้องปราบปรามอย่างจริงจัง และคนในชุมชนต้องให้โอกาสผู้ที่ติดยาเสพติดด้วย

นายมานิต : ต้องเข้าไปหาผู้เสพ เปิดใจถามถึงปัญหา และรับฟังปัญหาของผู้เสพว่า สาเหตุของการเสพยาเกิดจากสาเหตุใด และผู้ใหญ่ในหมู่บ้านควรต้องสอดส่องดูแลคนในชุมชนให้เป็นอย่างดี

ถาม : ท่านมีแรงจูงใจอะไรที่ทำให้เลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ตอบ : **นายสมบุรณ์ :** อยากให้ครอบครัวมีชีวิตและความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้นและอยากให้คนในชุมชนยอมรับในตัวเอง

นายมานิต : ลูกสาว อยากเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูก

นายส่องแสง : การยอมรับของคนในชุมชน จากในอดีตมีแต่คนรังเกียจ ข่มขู่ คนในชุมชนไม่ให้การยอมรับ สิ่งที่สำคัญที่สุดใน การเลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติด คือ ใจของตนเอง

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่ฮาด และ นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก และได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านหัวย้าน หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน

ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุมได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรมการแลกเปลี่ยน ภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่ฮาด สอบถามสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่เทศบาลตำบลสายน้ำคำ อ.แม่จัน จ.เชียงราย ว่าในพื้นที่ที่มีปัญหายาเสพติดอย่างไรบ้าง

นายชินกร กือใจ กำนันตำบลน้ำคำ กล่าวว่า ในพื้นที่ตำบลน้ำคำ เป็นพื้นที่ที่มีปัญหายาเสพติดในเรื่องของผู้เสพ ซึ่งในพื้นที่จะมีผู้เสพยาบ้า และเสฟฝิ่น โดยผู้เสฟจะไปซื้อยาบ้าและฝิ่นจากที่อื่นเข้ามาเสฟในบริเวณพื้นที่ ในการดำเนินการกับผู้เสฟ จะใช้วิธีให้ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านเข้าไปแก้ไขปัญหามา ตั้งแต่เรื่องการปรับ และนำส่งเข้าบำบัด หากผู้ใหญ่บ้านในแต่ละหมู่บ้านไม่สามารถดำเนินการได้ ก็จะให้กำนันเข้าไปดำเนินการส่งเข้าให้ตำรวจดำเนินคดีตามกฎหมาย

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาประธานสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

ได้กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยสำน คือการพัฒนาให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และการพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูลเพื่อให้เกิดการระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องถิ่น ท้องถิ่นหน่วยงานราชการ ที่สำคัญคือ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหาในชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหาร ระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมิงงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็ไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. ข้อดีข้อเสียของการทำอ่างพวงสันเขาแบบซอยซีเมนต์และอ่างพวงสันเขาแบบพลาสติก
2. การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าว
3. การบริหารจัดการให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม เช่น การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร และโรงสีชุมชน
4. การทำบัญชีครัวเรือน บัญชีรายรับ-รายจ่าย
5. กินทุกอย่างที่ปลูก ปลูกทุกอย่างที่กิน
6. การปลูกพืชผสมผสาน 3 ระยะ
7. การทำแปลงตอนเพื่อเป็นอาหารในบ่อปลา
8. การเลี้ยงเป็ดไข่ ไก่ดำ และการส่งเสริมหมูดำดอยตุง
9. กองทุนพันธุ์สัตว์ กองทุนยารักษา กองทุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับผู้ยากจน กองทุนอาหารสัตว์และทิมปศุสัตว์เคลื่อนที่
10. การผลิตอาหารลดต้นทุนจากต้นกล้วยและหญ้าเนเปีย
11. การปลูกไม้ผลอย่างบูรณาการตามความเหมาะสมของพื้นที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
12. การปลูกไม้ยืนต้นสวยงาม 3 ชนิดเพื่อปรับภูมิทัศน์ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้แวะจับจ่ายสินค้าในตลาดชุมชน
13. การทำป้ายหมัก PR และฮิวมิคจากมูลวัว
14. วิธีการใส่ปุ๋ยโดยการขุดหลุม
15. ระบบกักน้ำ
16. การเสียเปรียบโยดมะม่วง
17. การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงเพื่อต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง
18. การจัดการป่าอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากป่าใช้สอย
19. การใช้แรงงานคนขุดอ่างพวงสันเขาเพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชน
20. ความสามัคคีและสร้างความเป็นเจ้าของให้กับคนในชุมชน
21. การหาแหล่งน้ำในช่วงฤดูแล้ง

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การต่อระบบสปริงเกอร์
2. ทำแปลงตัวอย่าง 1 ไร่ 1 แสน ให้คนในชุมชนมาศึกษาเรียนรู้
3. เผยแพร่องค์ความรู้การทำอาหารลดต้นทุน
4. การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
5. ปรับให้ชุมชนปลูกไม้ผลหลากหลายไม่ให้เกิดความเสี่ยงต่อการลงทุนในตลาดเศรษฐกิจ
6. การขุดบ่อปลาในแปลง 1 ไร่ 1 แสน เพื่อเลี้ยงปลาโดยใช้แปลงตอน
7. การตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อการควบคุมดูแลการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
8. การนำเศษวัสดุพืชผลทางการเกษตรไว้เป็นอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุน

9. การบริหารพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
10. นำสูตรปุ๋ยหมักและวิธีการไปเผยแพร่ให้คนในชุมชน
11. การทำบัญชีครัวเรือน
12. การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ปรับปรุงพันธุ์และเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตน

การประเมินความพึงพอใจ เทศบาลตำบลสายน้ำคำ

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	94.83	5.17	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	84.48	15.52	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	74.14	25.86	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	72.41	27.59	-	-
วิทยากรมีความรู้	93.10	6.90	-	-
สถานที่อบรม	86.21	12.07	1.72	-
สถานที่พัก	65.52	29.31	5.17	-
อาหารและเครื่องดื่ม	77.59	20.69	1.72	-

หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 58 คน จาก 61 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย
อ.แม่จัน จ.เชียงราย
ระหว่างวันที่ 5 – 6 มิถุนายน 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 60 วันที่ 5 – 6 มิถุนายน 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 59 คน
จากองค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย

นายปิติธรรม จูติมนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

กล่าวต้อนรับผู้เข้าอบรม และได้กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการในหมู่บ้านห้วยसानและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด จำนวน 19 อำเภอ คือเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มาจัดการอบรมให้

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด จากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้ที่มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้
3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยโครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเองและประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน
4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยการดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้น จนนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้
อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยน้ำลงพื้นที่
แปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้
กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และ
ชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับ
หน่วยงานราชการ โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : ระบบกัลกน้ำ แรงดันของน้ำจะแรงหรือไม่

ตอบ : แรง เพราะในอ่างพวงขอยซีเมนต์ที่เป็นอ่างตัวอย่าง
ทางโครงการใช้ระบบสปริงเกอร์ หากน้ำมีความแรงไม่พอ
จะไม่สามารถใช้ระบบสปริงเกอร์ได้เลย

คำถาม : อ่างพวงขอยซีเมนต์มีอายุการใช้งานกี่ปี

ตอบ : มีอายุการใช้งานที่ยาวนานและคงทนกว่าแบบอ่าง
พวงพลาสติก ซึ่งอายุการใช้งานอยู่ที่ 25-30 ปี

คำถาม : อัตราส่วนในการผสมดินกับปูนปอร์ตแลนด์เพื่อทำ
อ่างพวงสันเขาแบบขอยซีเมนต์มีส่วนผสมอย่างไรบ้าง

ตอบ : ปูน 1 ถู ผสมกับดิน 50-60 บุงก็

คำถาม : น้ำในบ่อพวงขอยซีเมนต์ หากน้ำไม่มี บ่อจะรั่วหรือ
ซึมได้หรือไม่

ตอบ : ซึมได้ และรั่วได้ เนื่องจากบ่อแห้ง จะทำให้อ่างมีรอยร้าว

คำถาม : หากทำอ่างพวงขอยซีเมนต์เสร็จ ต้องใช้เวลากี่วันถึงจะเต็ม
น้ำลงบ่อได้

ตอบ : หากทำเสร็จแล้วก็เต็มได้เลย เพราะหากปล่อยไว้นานจะทำ
ให้อ่างรั่วหรือซึมได้

คำถาม : หากจะให้น้ำจากพื้นที่ต่ำ ขึ้นสู่พื้นที่สูง จะใช้วิธีการ
หรือระบบแบบใด

ตอบ : ใช้ระบบตะบันน้ำ สามารถใช้ในการลำเลียงน้ำจากที่ต่ำ
ขึ้นสู่ที่สูงได้ แต่น้ำต้องไหลผ่านอยู่ตลอด และน้ำต้องไหลแรงด้วย

คำถาม : ท่อน้ำที่ใช้ต่อระบบน้ำเพื่อมาใช้ในการอุปโภคบริโภคนี้
ใช้ท่อ PVC หรือ ท่อ PE

ตอบ : ใช้ทั้ง 2 อย่าง เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นเขาสูงชัน ใช้ PVC
ใช้บริเวณที่เป็นพื้นที่ราบ ส่วนท่อ PE ใช้บริเวณที่เป็นพื้นที่เขา
จะมัดติดกับต้นไม้ไว้

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม
กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับ
ตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ไข
ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการ
แบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย ที่เนินเขา
ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่
ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP
และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริม
ปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : การรวมกลุ่มต้องใช้เวลานานหรือไม่กว่าจะประสบผลสำเร็จ

ตอบ : นาน เนื่องจากประสบปัญหาเรื่องตลาด ต้องใช้การสร้างใจให้ชาวบ้าน

คำถาม : ในพื้นที่หมู่บ้านใกล้เคียง ได้เข้ามาเข้าร่วมรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงด้วยหรือไม่

ตอบ : ยังไม่มี เนื่องจากโครงการร้อยใจรักษ์ มีเป้าหมายที่จะช่วยเหลือชาวบ้านในบริเวณพื้นที่ของโครงการฯ ให้ประสบผลสำเร็จก่อน หากในอนาคตข้างหน้าประสบผลสำเร็จแล้วโครงการถึงจะขยายไปในพื้นที่อื่นที่สนใจจะเข้าร่วมรวมกลุ่มด้วย

คำถาม : การต่อยอดมะม่วง สามารถต่อได้ทุกฤดูกาลหรือไม่

ตอบ : ต่อได้ทุกฤดู แต่หน้าหนาวไม่ควรต่อ เนื่องจากผลผลิตจะเติบโตช้า

คำถาม : มะม่วงน้ำดอกไม้ในวิสาหกิจชุมชนนี้ ได้มีการส่งขายที่ประเทศจีนหรือไม่

ตอบ : ได้ส่งขายไปยังประเทศจีนบางส่วน ซึ่งราคาการส่งขายจะไม่ดีเท่าการส่งขายไปยังประเทศญี่ปุ่น

คำถาม : มะม่วงที่ส่งขายเป็นมะม่วงสุกหรือไม่สุก

ตอบ : มะม่วงใกล้เคียงสุกประมาณ 80% เนื่องจากระยะเวลาในการขนส่งไปยังประเทศจีนและญี่ปุ่น มะม่วงจะมีผลสุกในระยะที่พอดี พร้อมจำหน่ายได้

ฐานการเรียนรู้ที่ 3

ความมั่นคงทางอาหาร (ไร่ 1 แสน)

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ การให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดิน และปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และ การทำปุ๋ยสูตร

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : 1 ไร่ 1 แสน มีโรงสีข้าวชุมชนในชุมชนหรือไม่

ตอบ : มี เป็นโรงสีชุมชน บริการให้กับเกษตรกรที่ต้องการสีข้าว และเป็นแหล่งรับซื้อและขายข้าว ให้กับชาวบ้านในชุมชนและนอกชุมชนด้วย

คำถาม : นาปลูก กับนาหว่าน อันไหนจะได้ผลผลิตมากที่สุด

ตอบ : นาปลูก นอกจากนี้แล้วยังควรดูแลไร่นาอย่างสม่ำเสมอ

คำถาม : ปุ๋ยหมัก PR มีส่วนผสมอะไรบ้าง

ตอบ : ปุ๋ยหมัก PR มีส่วนผสมหลัก ได้แก่ ชีวัว 200 กิโลกรัม โขคอน 10 กิโลกรัม กรดอะมิโน (สูตรน้ำ) 1.5 กิโลกรัม และ ปุ๋ยยูเรีย 2 กิโลกรัม นำมาผสมในน้ำ และเอามาโรยบนชีวัว แบ่งใส่ถุงพลาสติกใสถุงละ 10 กิโลกรัม หมักทิ้งไว้ประมาณ 1 อาทิตย์ สามารถนำออกมาใช้ได้

คำถาม : สารชีวภัณฑ์ควรใช้อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ

ตอบ : ควรมีวินัยในการใช้ และใช้เป็นประจำทุกอาทิตย์ เคยใช้ วันไหน เวลาไหน ก็ควรใช้อย่างนั้นต่อเนื่องกันทุกอาทิตย์

คำถาม : ผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูก นำไปขายที่ไหน

ตอบ : ขายที่ตลาดชุมชน อีกทั้งโครงการยังเป็นศูนย์กลางในการหาตลาดจากแหล่งตลาดภายนอกเพื่อรับซื้อผลผลิตให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

คำถาม : ต้นข้าวเป็นเชื้อรา เราจะใช่อะไรทดแทนสารเคมี ในการกำจัดเชื้อราในข้าวได้บ้าง

ตอบ : สามารถใช้สารไตรโคเดมา กำจัดเชื้อราได้ เนื่องจากเป็นสารชีวภัณฑ์ที่ปลอดภัยต่อพืชและมนุษย์ และมีประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อรา และป้องกันโรคได้ดี

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบล การส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร การตั้งกองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : การหมักอาหารหยากกัวยหมัก 1 ครั้ง ใช้ได้กี่วัน

ตอบ : อัตราส่วน 1 ถึง 200 ลิตร จะเหมาะกับหมู ไก่ และ เป็ด 5 ตัว เฉลี่ยกินตัวละ 1 กก. กินได้ 20 วัน

คำถาม : การส่งเสริมการเลี้ยงไก่ดำกระดูกดำ มีตลาดรองรับหรือไม่

ตอบ : ยังไม่มี แต่เลี้ยงไว้เพื่อประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของชนเผ่า และเลี้ยงไว้สำหรับทานในชุมชน

คำถาม : การใช้บริการของทีมปุ๋ยสัตว์เคลื่อนที่ ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือไม่ และหากเสียค่าใช้จ่าย จะมีค่าบริการเท่าไร

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ และ**นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์** ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ กล่าวก่อนมีโครงการฯ เข้ามา ในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด ซึ่งอยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตเป็นอันมาก หลังจากโครงการฯ เข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้จัดประชาคมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้าน และเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบ การพัฒนาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการ คือศึกษาพื้นที่ สสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูลและคืนข้อมูล แต่ทางโครงการฯ ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรมฯ จากบทบาทของ

ภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

คำถาม : ในการทำงานของผู้ใหญ่บ้านทั้งบ้านเมืองงามเหนือ และบ้านเมืองงามใต้ ในการแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน มีความกดดัน หรือหนักใจ อย่างไรบ้างหรือไม่

ตอบ : ในช่วงแรกก่อนที่จะมีโครงการฯ เข้ามา ก็มีความกดดันจากญาติ พี่น้องของผู้เสพฯ เช่นกัน เนื่องจากถูกต่อว่าเป็นต้นเหตุที่ทำให้ญาติพี่น้องของเขาเหล่านั้นต้องถูกจับ ถูกปรับ แต่หลังจากที่โครงการฯ เข้ามามีความสบายใจในการทำงานเป็นอย่างมาก เพราะหน่วยงานทุกภาคส่วนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน มีการทำความเข้าใจกับผู้เสพฯ และญาติของผู้เสพฯ ในการที่จะให้ผู้เสพฯ ไปเข้ารับการบำบัด

คำถาม : อิทธิพลของบ้านห้วยส้าน เริ่มขึ้นเมื่อปีใด

คำตอบ : เริ่มเมื่อปี 2540 การใช้อิทธิพลเริ่มหนักขึ้นเรื่อยๆ เป็นต้นมา จนถึงวันที่โดนจับ

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาสมัครใจเข้าร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย์ : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้านยะลา สาเหตุที่เสพยาเนื่องจากเครียดปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการฯ ครั้งแรกโดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัด คนที่ชุมชนให้การต้อนรับดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบูรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

คำถาม : ยาบ้าเม็ดสีเขียว ออกฤทธิ์อย่างไร มีความแปลกกว่าสีอื่นอย่างไร

ตอบ : เม็ดสีเขียว เป็นเพียงสารกันความชื้นในถุงบรรจุเท่านั้น ไม่ได้ใช้เสพ

คำถาม : คิดว่าตนเองสามารถตัดขาดจากปัญหายาเสพติดได้เด็ดขาดหรือไม่

ตอบ : (คุณมานิตย์) คิดว่าตนเองสามารถเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด เพราะส่วนหนึ่งคือมีแรงจูงใจที่ดี นั่นคือ ลูกสาว หรือ ครอบครัว และตอนนี้การได้รับโอกาสที่ดี และสังคมยอมรับมากขึ้น ทำให้เรารู้สึกภาคภูมิใจ และจะไม่กลับยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกอย่างเด็ดขาด

คำถาม : ทางโครงการมีกระบวนการบำบัดที่แตกต่างจากส่วนราชการอื่นอย่างไร เพราะเหตุใดถึงทำให้ท่านสามารถออกจากวงจรยาเสพติดได้

ตอบ : การบำบัดของโครงการ เป็นการป้องกันและการปราบปรามอย่างจริงจัง การให้ผู้เสพยาเสพติดเข้าโครงการอาสาทำดี จะมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เสพสามารถตัดออกจากวงจรยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด และที่สำคัญ คือ หลังจากที่ได้รับการบำบัด ทางโครงการได้ให้โอกาสด้านอาชีพ ทำให้มีรายได้ที่สุจริต และเป็นที่ยอมรับในสังคมมากยิ่งขึ้น

คำถาม : จะมีวิธีการอย่างไรในการชักชวนผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้เลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอบ : เริ่มจากการเข้าไปพูดคุย ปรับความเข้าใจ ใช้วิธีการใช้ใจแลกลใจ เพื่อให้ผู้เสพฯ เชื่อใจและรับฟัง ซึ่งยอมรับว่าการชักชวนให้เลิกยุ่งเกี่ยวในครั้งแรกนั้น อาจยังไม่ประสบความสำเร็จ แต่ในครั้งต่อไป เมื่อเขาเริ่มคุ้นเคยเรามากยิ่งขึ้น เขาจะรับฟังและยอมเข้ารับการบำบัดยาเสพติดเอง

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายปิธิธรรม วิจิตรมนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุปกิจกรรมผลการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาสร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูลเพื่อให้เกิดการ

ระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องถิ่นหน่วยงานราชการ ที่สำคัญคือ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

การมอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือ เพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามูลนิธิชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมั่งบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ

สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน 3 สายพันธุ์
2. การฟักไข่ของไก่ดำภูพาน ที่ไม่สามารถฟักไข่เองได้ต้องเลี้ยงควบคู่กับไก่พื้นเมืองและใช้ตู้ฟักไข่
3. การเลี้ยงเป็ดไข่กาก็แคมเบลล์ เป็ดเทศ เป็ดเนื้อ
4. การเลี้ยงหมูดำดอยตุง
5. การจัดตั้งกองทุนยวักซิ่น พันธุ์สัตว์ กองทุนอาหาร สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สำหรับคนยากจน ทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่เพื่อลดอัตราการตาย
6. การปลูกหญ้าเนเปียวหวานอิสราเอล
7. การขยายพันธุ์หญ้าต้องมีสภาพน้ำที่เหมาะสม
8. อาหารลดต้นทุนโดยใช้ต้นกล้วยและหญ้าเนเปียวหวานอิสราเอล
9. การแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน 1.ป่าใช้สอย 2.ที่เนินเขา 3.ที่ดอน และ 4.ที่นา
10. การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำและการควบคุมดูแลไฟป่า
11. การปลูกไม้ยืนต้น 3 สี 1.จิวดอกแดง 2.เหลืองอินเดีย 3.หางนกยูง เพื่อปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามและส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
12. มีการรวมกลุ่มวิสาหกิจผู้ปลูกมะม่วง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วง เพื่อต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง
13. การเสียบบึงเปลี่ยนยอดพันธุ์มะม่วง
14. เทคนิคการดูแลและการแก้ปัญหาเรื่องของแมลงศัตรูผลผลิตมะม่วง
15. การควบคุมการใช้สารเคมีผลผลิตมะม่วง
16. การปลูกพืชโดยใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี
17. การลดต้นทุนการผลิต
18. การทำปุ๋ยหมักและสารชีวภัณฑ์
19. การปลูกพืช 3 ระยะ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
20. การทำแปลงตอนอาหารปลา
21. การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว และโรงสีชุมชน

22. ระบบกักน้ำ
23. ข้อดีข้อเสียของอ่างพวงสันเขา
24. การบริหารจัดการน้ำ
25. การติดตั้งมิเตอร์เพื่อควบคุมการใช้น้ำ
26. การสำรวจแหล่งน้ำในช่วงหน้าแล้ง
27. การใช้แรงงานคนในชุมชนขุดอ่างพวงสันเขาเพื่อเป็นการสร้างรายได้และกระจายรายได้ให้คนในชุมชน

สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

การนำไปปรับใช้

1. นำความรู้ไปเผยแพร่ให้คนในชุมชนเรื่องอาหารลดต้นทุน การขยายพันธุ์หญ้าเนเปีย
2. การจัดตั้งกองทุนเลี้ยงสัตว์
3. การนำหญ้าเนเปียวหวานอิสราเอลไปเลี้ยงโคและกระบือในพื้นที่
4. เทคนิคการกำจัดศัตรูพืช
5. เทคนิคการเลี้ยงเปลี่ยนยอดพันธุ์มะม่วง
6. การใช้พื้นที่ให้เป็นประโยชน์และสร้างรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือน

7. การปลูกไม้ผลที่หลากหลาย
8. การปลูกข้าวโดยใช้สารชีวภัณฑ์และการใช้สารเคมี
9. การจัดตั้งกลุ่มและการรวมกลุ่มสมาชิกเกษตรกร เพื่อต่อรองราคาพ่อค้าคนกลาง
10. การนำปุ๋ยหมักชีวภาพไปใช้ในการทำการเกษตร
11. การลดใช้สารเคมี
12. ปรับปรุงบำรุงดินให้มีคุณภาพด้วยการใช้ปุ๋ยหมักและสารชีวภัณฑ์
13. การสำรวจแหล่งน้ำในช่วงหน้าแล้ง
14. การสร้างอ่างพวงสันเขาแบบชอยซีเมนต์

การประเมินความพึงพอใจ องค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย อ.แม่จัน จ.เชียงราย				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	96.078	3.922	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	78.431	19.608	1.961	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	72.549	25.49	1.961	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	80.392	17.647	1.961	-
วิทยากรมีความรู้	94.118	5.882	-	-
สถานที่อบรม	82.353	13.725	3.922	-
สถานที่พัก	66.667	33.333	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	86.275	13.725	-	-
หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 51 คน จาก 59 คน				